

Workshop Kerkgebouwen

27 november 2025

VKB
kerkrentmeesters
gebouwen

Beheer en exploitatie kerkgebouwen

VKB
kerkrentmeesters
gebouwen

GESPREK – Met welke vragen ben je hier?

VKB
kerkrentmeesters
gebouwen

Instandhoudingsopgave religieus erfgoed Protestantse Kerk

2024: ruim 2000 protestantse kerkgebouwen,
jaarlijks sluiten zeker 50 kerkgebouwen.

2034: schatting minder dan 1500 protestantse
kerkgebouwen

Wat betekent het verlies van 500 vierplekken
voor de kerkelijke en maatschappelijke
presentie?

Feiten:

1 op 4 kerkgangers gaat na een sluiting niet
meer naar het andere gebouw.

1 op 5 kerkgangers haakt af na een fusie van
gemeenten.

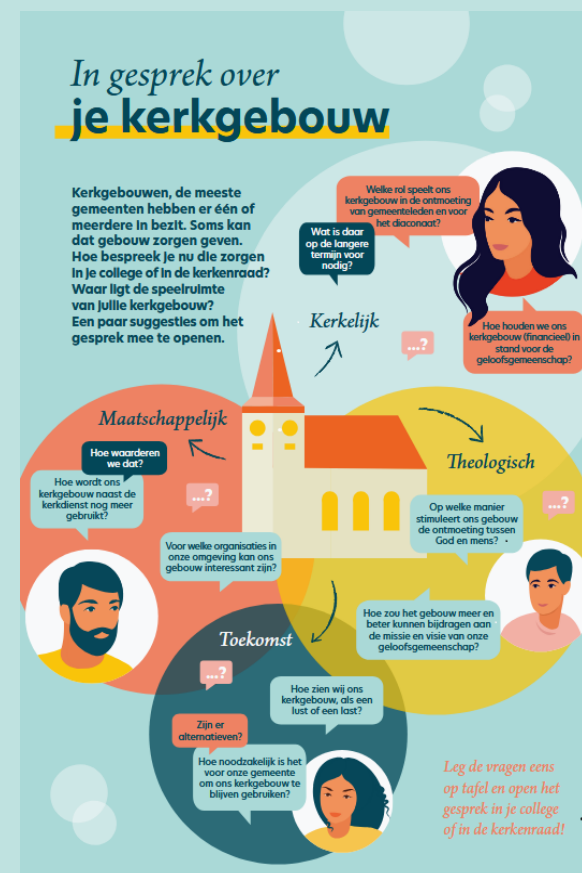

VKB
kerkrentmeesters
gebouwen

Visie op je kerkgebouw

In gesprek over je kerkgebouw

https://www.kerkrentmeester.nl/app/uploads/2023/02/Kerkbeheer1_2023_Lets_talk.pdf

1. Zorg voor een duidelijke en gedragen visie. Benut hiervoor de praatplaat 'Speelruimte gezocht'
2. Zet de visie om in een plan voor je gebouw(en)
3. Voer je plan uit
4. Rond het proces goed af

VKB
kerkrentmeesters
gebouwen

Betrek partijen en verbreedt het gesprek:

- Gemeenteleden
- Burgerlijke gemeente (Kerkenvisie)
- Maatschappelijke organisaties
- Classis/CCBB
- VKB Kerkrentmeesters

Stappenplan Herbestemmen of afstoten kerkgebouw

Veel gemeenten vragen zich af hoe het kerkgebouw in de toekomst zinvol én betaalbaar gebruikt kan worden gezien de krimp die plaatsvindt. Het gesprek hierover aangaan binnen de kerkenraad en gemeente vraagt om een tijdige start en een goede voorbereiding. De ervaring leert dat dit een complex en ingrijpend proces is. De VKB heeft een stappenplan ontwikkeld, die als leidraad kan dienen om alle facetten zorgvuldig af te wegen.

1

Start denk- en besluitvormingsproces

- **Doel:** Komen tot een startnotitie en een projectplan
- Intake door een VKB-adviseur

2

Uitvoeren denk- en besluitvormingsproces

- **Doel:** Het doorlopen van een gedegen proces wat leidt tot een gedragen besluit
- Deskundige begeleiding door een externe procesbegeleider (VKB-partner)

3

Uitvoeren besluit herbestemmen of afstoten en plan afscheid kerkgebouw

- **Doel:** Komen tot een implementatieplan en uitvoering van het besluit 'kerkgebouw'
- Deskundige ondersteuning bij uitvoering besluit door één van de VKB-partners

4

Afronden proces en afscheid van het kerkgebouw

- **Doel:** Een goede afronding van het proces en een passend afscheid kerkgebouw
- Deskundige ondersteuning door een VKB-adviseur

Aan de slag met dit stappenplan? Scan de QR-code om je aan te melden voor een intakegesprek met VKB-adviseur.

VKB

kerkrentmeesters
gebouwen

VKB

kerkrentmeesters
partners

- **Zorg voor een heldere visie als CvK op jouw exploitatie.** Weet wat je wilt en wat je kunt! Voor wie wil je je kerkgebouw open en beschikbaar stellen. En tegen welke prijs? Kan en mag alles? En wat vraagt dat van je (vrijwillige) kerkorganisatie?
- **‘De vent maakt de tent!’** Past jouw visie bij het huidige team van de (vrijwillige) beheerders? En als je meer met je gebouw wilt ondernemen, welke ruimte geef je de beheerder hierin?
- **Zorg voor een goed samenspel tussen beheer en CvK.** Korte lijnen in de communicatie en een passend werkgeverschap.
- https://www.kerkrentmeester.nl/app/uploads/2024/06/Kerkbeheer_3_2024_Vijf_tips.pdf

Aandachtspunten exploitatie

- Stem nieuw gebruik of activiteiten ook af met de verzekeraar.
- Commerciële activiteiten vragen om de benodigde vergunningen of papieren. En bedenk ook wat nieuwe activiteiten met de omliggende horeca kan doen. Vaak beter om hen juist hiervoor in te schakelen ipv elkaar concurrent te worden. Denk ook aan mogelijke fiscale aspecten, zoals BTW.
- Zorg dat de veiligheid op orde is, ook bij verhuur aan derden (RI&E, BHV, afspraken rond ontruiming etc.).
- Maak zichtbaar hoe je (per zaal) zaken geregeld hebt.
- Stel een tariefstructuur vast per mogelijke verhuuractiviteit.

Aanpassen aan exploitatie

- Gebouw aanpassen aan toekomstig gebruik / wensen
 - Zie ook voorbeeld van Goes over Michelin sterren:
https://www.kerkrentmeester.nl/app/uploads/2025/04/Kerkbeheer_2025_Lets_talk.pdf
- Verduurzamingsaspecten
Wanneer een kerkgebouw aanpassing verdient t.b.v. het gebruik is het verstandig het gelijktijdig te verduurzamen (b.v. isolatie, vervangen van installaties)
- Benut beschikbare subsidies (ISDE/DUMAVA, Solidariteitskas)

VKB
kerkrentmeesters
gebouwen

GESPREK – Beheer en exploitatie kerkgebouwen

VKB
kerkrentmeesters
gebouwen

Concrete vragen?

Contact: <https://www.kerkrentmeester.nl/stel-je-adviesvraag/>

Na ontvangst neemt één van ons het initiatief u te bellen!

Zo maken wij ons sterk voor jouw kerkbeheer

Advisering
en collectieve
diensten

VKB Academy

Partnernetwerk

VKB App

Kennisbank

Magazine

Podcastserie
Collectieve Wijsheid

www.kerkrentmeester.nl

Dank voor jouw komst !